18.02.2026

Eduskunta
Maa- ja metsätalousvaliokunta

Viite: Lausuntopyyntö 11.2.2026

Asiantuntijalausunto: U 74/2025 vp Valtioneuvoston kirjelmä eduskunnalle komission ehdotuksesta Euroopan kilpailukykyrahaston perustamisesta, mukaan lukien puolustusalan tutkimuksen ja innovoinnin erityisohjelma

Jyväskylän ammattikorkeakoulun Biotalousinstituutti kiittää mahdollisuudesta lausua asiassa.

Komission ehdotus Euroopan kilpailukykyrahaston perustamisesta on kokonaisuutena kannatettava, sillä sen toimet kohdistuvat rahoituksellisesti juuri innovaatiopolun loppupäähän, missä rahoituksen saatavuus yleisesti ottaen on hyvin haasteellista. Biotalouteen ja maatalouteen liittyvien uusien innovaatioiden kaupallistaminen edellyttää tyypillisesti ratkaisuiden ekologisen ja taloudellisen kestävyyden sekä teknologiaratkaisuiden osalta myös teknisen toimivuuden todentamista. Tämä sitoo merkittävästi pääomia ja lisää riskiä heikentäen siten rahoituksen saatavuutta ja edelleen kasvuliiketoiminnan syntyä ja kehitystä. Euroopan kilpailukykyrahasto tukisi Horizon Europe -ohjelman puitteissa tuotetun tutkimustiedon jalostumista nykyistä paremmin uusiksi kasvualoiksi ja kansallisten verotulojen sekä EU:n kilpailukyvyn lähteeksi. Nykyiseen rahoituskauteen verrattuna kyseessä olisi merkittävä parannus biotalouteen perustuvan kasvuliiketoiminnan kehittymisen näkökulmasta.

Valtioneuvoston kannan mukaisesti on tärkeää, että kilpailukykyrahastossa tunnistetaan ruokaturvan varmistaminen sekä maatalous-, kalastus- ja metsäalan että maaseutu- ja rannikkoalueiden kilpailukyvyn ja kestävyyden merkitys. Niin ikään metsäpohjaisen biotalouden ja ruokasektorin innovaatioiden ja tuotteistamisen mahdollisuuksien edistäminen ovat keskeisiä. Maankäyttösektori kaikkinensa on avainasemassa sekä ilmastonmuutoksen hillitsemisessä että yhteiskuntien kriisinkestävyyden ja huoltovarmuuden toteuttamisessa. Näin ollen hyvin mittavan asiakokonaisuuden niputtaminen samaan rahoituskehykseen terveyden ja bioteknologioiden kanssa voi aiheuttaa riskin rahoituksen pirstaloitumisesta ja vaikuttavuuden vähenemisestä rahoituskehyksen sisällä. Lisäksi terveyteen, bioteknologioihin, maatalouteen ja biotalouteen on esitetty selkeästi pienin budjetti, vaikka viitekehyksen osa-alueet ovat kriisinkestävyyden ja huoltovarmuuden kannalta ratkaisevia.

Jyväskylän ammattikorkeakoulu on ensimmäisenä Suomessa kehittänyt biotalouden yrityskiihdyttämötoimintaa vuodesta 2020 alkaen ja perustanut älymaatalouden soveltavan tutkimuksen ryhmän 2021. Sekä yrityskiihdyttämötoiminnan että sitä tukevan soveltavan tutkimuksen osalta olemme aktiivisesti olleet edistämässä agroteknologian innovaatioekosysteemin syntymistä maassamme. Toteutuessaan Euroopan kilpailukykyrahasto tukisi agroteknologiaan perustuvan kasvuklusterin kehitystä Suomessa

Jyväskylän ammattikorkeakoulu	Postiosoite/Address	Puhelin/Tel.	Faksi/Fax	Internet	Y-tunnus
JAMK University of Applied Sciences	Tuumalantie 17 FI-43130 Tarvaala FINLAND	0207438100 +358 20 743 8100	(014) 4499694 +358 14 4499694	www.jamk.fi	1006550-2

edellyttäen, että rahastosta voitaisiin osoittaa pääomia uusien teknologioiden kestävyyden ja lisäarvon tuottokyvyn todentamiseen ja go-to-market -ratkaisuiden rakentamiseen. Uusien innovaatioiden markkinoille pääsyssä kaksi ydinhaastetta ovat ratkaisun lisäarvontuottokyvyn todentaminen sekä kaupallisiin jakelukanaviin pääseminen.

Agroteknologian start up- ja kasvun skaalautumisvaiheessa oleville yrityksille on hyvin rajallisesti tarjolla näiden tuottamien ratkaisuiden puolueettomia validointipalveluita. Start up- ja skaalautumisvaiheen yritysten heikko maksukyky on osaltaan johtanut siihen, että ratkaisuiden toimivuutta ja lisäarvontuottokykyä arvioidaan tyypillisesti julkisrahoitteisten hankkeiden puitteissa, mikä on kasvuyritystoiminnan kehittämisen kannalta suhteellisen hidas tie ja yritysten näkökulmasta varsin raskas prosessi. Samanaikaisesti pääomasijoituskentän on hyvin haasteellista arvioida uusien innovaatioiden aitoa kilpailukykyä, mikä lisää sijoituksen riskiä ja heikentää rahoituksen saatavuutta.

Teknologisen ratkaisun ollessa kokonaan uusi, sen läpilyönti markkinoilla on aina haastavaa ja edellyttää myös jakelukanavilta ylimääräisiä panostuksia tunnettuun tarjoomaan verrattuna. Maataloudessa ja biotaloudessa marginaalit ovat pieniä, mikä heikentää merkittävästi alan toimijoiden riskinottokykyä uusien ratkaisuiden osalta. Tämän seurauksena uusien tuotteiden myynnin kasvu on hidasta eikä se siten jakelukanavien näkökulmasta ole kiinnostavaa. **Mikäli Euroopan kilpailukykyrahastosta voitaisiin kohdentaa rahoitusta sekä innovaatioiden validointiin että go-to-market -ratkaisuiden hakemiseen, tämä voisi nopeuttaa uusien kasvuyritysten syntyä merkittävästi.**

Validoinnin ja go-to-market -ratkaisuiden rinnalla myös uusien innovaatioiden käyttöönottoa tukevan koulutuksen rahoitus olisi tärkeää saada osaksi Euroopan kilpailukykyrahaston toimintaa. Uusien teknologioiden ja menetelmien hyötyjen omaksuminen ja käyttöönotto on varsin hidas prosessi tavanomaisten koulutuspolkujen puitteissa. Yritysten markkinointitoimenpiteet lisäävät tietoisuutta, mutta uusien ratkaisuiden laaja-alainen hyväksyttävyys syntyy puolueettomien arvioiden ja kokemusten pohjalta. Tämä tiedon puute hidastaa yritysten kykyä kasvaa. **Mikäli Euroopan kilpailukykyrahastosta voitaisiin kohdentaa rahoitusta uusien ratkaisuiden jalkauttamiseen loppuasiakaskuntaan, edistäisi se sekä yritysten markkinoille pääsyä että kasvukykyä ja nopeuttaisi esim. maatalouden uudistumista ekologisesti ja taloudellisesti kestävämmälle pohjalle.**

Maatalouteen ja biotalouteen perustuvien toimialojen uudistumista on tyypillisesti pyritty edistämään loppukäyttäjille kohdennetuilla investointituilla, mitkä luonnollisesti ovat arvokkaita kysynnän vauhdittajia. Investointituet auttavat toimialan uudistumisessa kuitenkin vasta siinä vaiheessa, kun yritys on jo ylittänyt kaupallistamisen kynnyksen. Jotta kaupallistamisvaiheeseen saadaan kasvava määrä uusia innovaatioita, pääomasijoitusten saatavuutta tukevien validointi-, go-to-market -ja koulutusratkaisuiden tukeminen Euroopan kilpailukykyrahastosta olisi ensiarvoisen tärkeää.

Minna Lappalainen
Johtaja, KTT
Biotalousinstituutti
Jyväskylän ammattikorkeakoulu